

בסקירה זו אנסה לסכם את רשמי מקורס קומנדו בצבא צרפת, בו השתתפתי כחניך. הקורס מכשיר קצינים העתידיים לשמש כקציני-קומנדו ביחידות מיוחדות של הצבא, או כמפקדי קבוצות-גרילה ביחידות שונות, והוא נחלק לשניים: חלקו הראשון, שמשכו שבועיים, נערך בבסיס השוכן לחוף היס-התיכון בדרום-צרפת, בסמוך לכפר קטן בשם קולויר, לא הרחק מן העיר פרפיניון, וכ-10 קילומטרים מצפון לגבול צרפת-ספרד. חלקו השני של הקורס, שמשכו כחודש ומחצה, נערך בהרי הפירנאים, בגובה כ-1,800 מ' מעל פני הים, בבסיס השוכן במצודה גדולה ועתיקה, בסמוך לכפר הקטן מון לואי.

החניכים בקורס

דרגות החניכים סגן או סרן, וגילם — 24-35; בקורס בו נטלתי חלק השתתפו 24 קצינים, בהם זרים. צבאות זרים, וביניהם צבאות ארה"ב, בריטניה, שווייצריה, מדינות אפריקניות שבהשפעה צרפתית, פקיסטאן, לבנון ובלגיה — נוהגות לשלוח קצינים לקורס זה. אשר לקצינים הצרפתיים, הללו באו לקורס חלקם בהתנדבות וחלקם במסגרת מסלול קידום. היו אלה קצינים מחילות שונים. כולל בעלי תפקידי שירותים.

תכנית האימונים בקולויר

מטרת חלקו הראשון של הקורס היא להביא את החניכים לרמה מעולה של כושר גופני, וכן ללמדם נושאים טקטיים וטכניים אחדים.

בפתיחת הקורס נערכו מבחני-כניסה, שנמשכו יומיים, לשם סינון ראשוני של אותם מועמדים שכושרם הפיזי אינו מתאים לרמה הנדרשת. הדרישות במבחני-הכניסה היו:

קורס קומנדו בצרפת

דס"ג שמואל

הרקע: כל חניכי הקורס נחלקים לחוליות בנות 4 חניכים כל אחת, ועל כל חוליה מוטלת משימת חדירה לתחנת-משטרה כפרית.

הדבר נעשה ביום, בבגדים אזרחיים, והחניכים יוצאים לתרגיל ללא תעודות (כדי שיעצרו על-ידי המשטרה אם ייתפסו); אין המשטרה מקבלת הודעה מראש על קיום התרגיל. מדריכי הקורס אינם ממנים מפקד לחוליה, ואין החניכים צריכים להגיש תכנית-ביצוע לאישור.

תיאור תרגיל בחוליה שלי

המשימה: חדירה לתחנת-משטרה (בכפר ליד פרפיניון) ואיסוף ידיעות על תכנית המבנה, מיקום חדר המפקד, מיקום חדר האלחוט, מיקום ארון פקקי-החשמל, מספר השוטרים בתחנה, ומספר המכוניות בתחנה.

הביצוע: חולייתנו נחלקה לשתי קבוצות-משנה. נקבע כי אחד הזוגות ינסה לבצע תחילה את התרגיל, ואם ייכרש — ינסה הזוג השני את מזלו.

הזוג הראשון היינו קצין-קומנדו סנגלי ואנכי, והזוג השני היו שני קצינים צרפתים. נכנסנו לתחנה, פנינו לירמנאי והסברנו לו, כי שנינו קציני-משטרה (מישראל ומ-סנגל), המטיילים בסביבה, וכי מבקשים אנו לראות תחנת-משטרה כפרית.

הופנינו מייד למפקד התחנה, ומרגע זה הפכנו לאורחיה, על כל הכרוך בכך בכבוד ובכיבוד. קיבלנו הסבר מלא על פעולת התחנה, ותוך-כדי סיור בבניין, רשמנו בזכרוננו את הפרטים הנחוצים לנו. בגמר הביקור הזמנו, כמובן, את מפקד התחנה לבקר בארצותינו.

אחר-כך נסתבר, כי הדוח והמרשם שהוכנו על-ידינו היו המדויקים ביותר שהוגשו עד אותו יום באשר לתחנה זו; מובן מאליו שפירסנו בדוח את שיטת הביצוע.

בחלקו הראשון של הקורס מושגת, לדעתי, המטרה של העלאת כושרם הגופני של החניכים, לימוד הטכניקות והגיבוש החברתי.

חלקו השני של הקורס - האימונים בבסיס מון-לואי

חלקו השני של הקורס, הנמשך כחודש ומחצה, נערך, כאמור, בבסיס מון-לואי, השוכן במצודה גדולה ועתיקה

● טיפוס על חבל לגובה 7 מ' בידיים בלבד (ללא עזרת רגליים).

● ריצה של קילומטר אחד על כביש תוך 6 דקות, ללא ציוד; ומייד לאחר מכן — ריצת 8 קילומטרים על כביש, תוך 60 דקות, עם נשק ותרימיל-קרב במשקל כולל של 11 קילוגרם.

● מבחן-שחיה למרחק של 100 מטרים בבריכה, ללא הגבלת-זמן.

חניכים שאינם עומדים בדרישות בראשונה, רשאים להיבחן למחרת היום שנית, ואם נכשלו שוב — אינם מתקבלים לקורס.

נושאי האימון בשלב הראשון, לאחר גמר המבחנים הם:

● טיפוס על צוקים וירידה מהם — 8 שעות. ● הר-צאות בנושאי לוחמת גרילה — 6 שעות. ● אימונים — 20 שעות (סירות-גומי, קיאקים, נחתות, תרגיל נחיתה בחוף ופשיטה על יעד). ● הספקה בהיטס — 8 שעות (לימוד הנושא ותרגיל קבלת הצנחה). ● מסלול-מכשולים — 10 שעות. ● אימון גופני — 6 שעות. ● תרגיל איסוף ידיעות — 4 שעות (חדירה לתחנת-משטרה ביום). ● רפואה — 2 שעות. ● מעבר נחל בעזרת חבלים — 4 שעות. ● תרגיל ניווט בשטח הררי בעל צמחייה סבוכה — 8 שעות.

בחלק זה של הקורס נערכו האימונים ללא לחץ מיוחד. משך שעות האימון ביממה היה 8 שעות ביום ושעתיים בלילה; תרגיל הניווט ותרגיל הצנחת-הציוד נערכו, כל אחד, במשך לילה שלם.

את כל התרגילים שנזכרו לעיל ניתן היה לערוך בסמוך לבסיס, שבקרבת מקום לו מצויים הים, נחלים, בקעות להצנחה, שטח בלתי-מיושב והררי לניווט, משטרות בכפירים למשימות-מודיעין, ואזורי מצוקים ללימוד טיפוס וירידה. דבר זה חסך זמן יקר, הדרוש בדרך כלל לשם נסיעה לאימון בשטח המסויים, בהתאם למשימות. המדריכים בבסיס קולויר הם קצינים או מש"קים מיחידות הצנחנים, שמשך שירותם במקום, בדרך כלל, כ-3 שנים; לכולם ידע מקצועי רב.

תרגיל איסוף-ידיעות

כאמור, כלל חלקו הראשון של הקורס תרגיל איסוף-ידיעות בן 6 שעות. בחרתי לתאר בפירוט-מה דווקא תרגיל זה שיש בו עניין לקורא בצה"ל.

המסלול הוא פעולה קשה מבחינה גופנית, מסוכנת ודורשת אומץ, והיא נעשית ללא אמצעי-בטיחות, למרות הסיכון הרב הכרוך בה. האימון בשלג כלל הכרת הציוד לתנועה בשלג, ואחר-כך — טיפוס על הר גבוה בפירנאים, בלויית מדריכים מקצועיים, תוך תנועה בשטח מושלג, הטענה ידע מקצועי.

הקורס שבו השתתפתי הוא קורס-קיץ, שמגמת ההתמחות בו — טיפוס צוקים, בקורס-חורף נערך אימון יסודי יותר בנושאי הלחימה בשלג, ומגמת ההתמחות בו היא סקי, בתרגיל הפשוטה על מחנה, שנמשך שלושה ימים, נערכת נסיעה במשך לילה ויום; לחניכים הפושטים לא ניתן מזון, כי אם מים בלבד — ואת אלה ניתן להשיג בשטח ההררי בכל ואדי וערוץ. בתום הנסיעה ניתנים עופות חיים, עוף לכל 8 חניכים, בכוונה ללמד ולתרגל כושר-סבל ובישול עצמי. התרגיל נערך בשטח הררי קשה מאוד לתנועה, מבחינת המאמץ הגופני הנדרש.

הקורס מסתיים בתרגיל גרילה הנמשך 15 יום, והמשמש כסיכום לקורס, ובמהלכו מתורגלים כל הנושאים הנלמדים. כל החניכים נעים בחוליות לעבר בסיס-גרילה בהרי הפירנאים, הנמצא בשטח סבוך ומיוער, הרחק מכל דרך ושביל, וניתן להגיע אליו רק בצעידה ברגל, תוך מעבר מספר רב של נחלים זורמים או נהרות בממדים המוכרים בארץ. בבסיס-הגרילה מתורגלים נושאי הקמת הבסיס, פטרולים, להשגת ידיעות, קיום הבסיס על-ידי אספקה המועברת על הגב, שיתוף-פעולה עם אוכלוסייה אוהדת, בישול עצמי וניווט. אנסה לפרט להלן את תרגיל-הגרילה לשלבי.

טיפוס צוקים

מעבר מכשולים

שברום הפירנאים, על כביש פרפניון — אנדורה, כחמישה קילומטרים מגבול צרפת — ספרד. גם כאן נמצאו שתי חיה-אימון בקרבת הבסיס, ובהם שטחים שעליהם שלדות טנקים, שלדות מטוסים, קטעי מסילת-ברזל, לוחות פלדה, עמודי ברזל; כל אלה — לשם עריכת אימוני חבלה. לא הרחק מן הבסיס מצויים גם צוקים גבוהים לאימוני טיפוס וירידה, איזור הררי גבוה לתרגילי ניווט, הרים מושלגים לעריכת אימונים בשלג, וכן איזור נרחב מסביב המתאים לעריכת תרגיל גרילה, וללימוד טקטיקת לוחמה זו.

תכנית הלימודים בקורס

בבסיס זה עבר הקורס לידי סגל-מדריכים חדש, אף הם צנחנים, בחלקם קצינים בדרגת סרן ובחלקם מש"קים מקצועיים. קצב האימונים, העומס והמאמץ הגופני הנדרש כאן עלו בהרבה על אלה שנדרשו בחלקו הראשון של הקורס. והרי פירוט תכנית האימונים לחלק ב':

- חבלה — 74 שעות (תוך שימת דגש רב על אלתור וייצור עצמי).
- אימוני צוקים — 24 שעות.
- אימון גופני — 6 שעות.
- מסלול-מכשולים — 16 שעות.
- ניווט — 8 שעות.
- רפואה — 4 שעות.
- הרצאות בנושאים טקטיים — 4 שעות.
- אימון בשלג — 3 ימים.
- פשיטה על מחנה — 3 ימים (לאחר הסטה במסוקים למקום).
- קרב-מגע — 8 שעות.
- נשק זר — 4 שעות.
- תרגיל גרילה — שבועיים.

להלן אפרט את נושאי הקורס ובעיקר את תכנית-הגרילה. רמת החבלה הנלמדת בקורס — גבוהה ביותר; במסגרת לימוד לחמת-הגרילה מושם דגש באלתור ובייצור עצמי של מוקשים, מטענים אחידים למטרות שונות ומלכוד, וכן עבודת-חבלה בחשיכה גמורה.

מסלול-המכשולים הוא מסוג שונה לחלוטין מזה המוכר בצה"ל, וכולל בעיקר תרגילי טיפוס וירידה מקירות גבוהים, מעבר תהומות בעזרת כבלים שונים, שיווי-משקל בגובה, טיפוס על צינור גבוה הצמוד לקיר, ירידה מחור מה בסיוע עמוד הניצב על-ידה, ועוד כיוצא באלה. מעבר

תרגיל הגרילה

התנועה בכיתות לבסיס-גרילה בהר גבוה בפירנאים

התנועה נמשכת שני לילות; בימים תפסנו מיסתר. ה' ניווט נערך על-ידי חניך, אשר נקבע כמפקד הכיתה. ב' משך התנועה נלווה אל הכיתה מדריך. החניכים נושאים חגור קל, נשק ותרמיל ובו ציוד-שינה ומזון לשלושה ימים. בלילה השני נערך מפגש לכל הכיתות הנעות, כ-5 קילומטרים לפני מקום הבסיס, ומשם נלקח ציוד נוסף, ובו מזון לימים נוספים אחדים, ציוד לבניית מחנה (גרזנים, משורים, חוטי-ברזל ופטישים), ציוד לבישול כללי (סיר רים, פרימוסים, וכיוצא באלה). בסך-הכל נשא כל חניך בקטע זה כ-25 עד 30 קילוגרמים, וזאת—בדרך קשת תנועה, שכללה עליה קשה להר תוך חציית כשישה נחלים, וצעידה בקטע של כקילומטר אחד על גבי סלעים גדולים, כדי שלא להשאיר עקבות.

הקמת בסיס-הגרילה והשהיה בו

כל שלושה חניכים הקימו יחד בונגלו, בעזרת ענפי-עצים ושכמיות נגד גשם (מזג האויר היה גשום כל משך החר-גיל). היום הראשון הוקדש לבניית המחנה (בלילה נער-כת תנועה, כך ששלב זה נמשך ברציפות ללא שינה). לאחר מכן הוטלו על כל כיתה משימות של פטרולים וסיורים להכרת הסביבה, שמירה, תצפית, מפגש עם משח-פי-פעולה אורחיים להשגת מזון לבסיס או לקבלת ידיעות, וכיוצא באלה. כן נערכו אזעקות בלילות. המשימות בוצעו על-ידי חוליות מתוך הכיתות. הבישול היה כללי, על-ידי חניכים תורניים אחדים. שלב זה נמשך ארבעה ימים, תוך לחץ-זמן מבחינת דחיסות המשימות, מזג-האוויר הגשום והיעדר השינה.

משימה של פיצוץ גשר-רכבת גדול, במרחק כ-120 קילומטרים מבסיס-הגרילה

כל חניכי הקורס נעו במשך 5 לילות עד להר שבקרבת הגשר; ביום נמצאנו בהסתר. התנועה—במסגרת הקורס כולו, מדי יום הוצאו 2 חניכים, שלבשו בגדים אורחיים, לסיור תוואי-התנועה הלילי. קצינים אלה שימשו כמובי-לים בקטע אותו סיירו. נשלחתי לסיור כזה במשך 3 ימים. בלילה הרביעי נערך מפגש עם משתף-פעולה, אשר סיפק את אמצעי-החבלה לגשר. לשם תרגול הנושא ניתנה כמות של פלסטלינה כחומר-הנפץ, וחוט-חשמל—כפתילים. ב' משך היום שלפני הביצוע נערכה תצפית בהסתר מהר ה' סמוך לגשר; לכל חניך ניתנה אפשרות לצפות על הגשר.

ביום זה נסתיימו כל ההכנות—וניתנה פקודת הביצוע. הגשר, שאורכו כ-100 מטרים, היה שמור על-ידי אר-בעה חיילים. הכוח המבצע חולק לכוח טיהור, כוח מחבל ושני כוחות-חסימה באגפי הגשר. חוליית הטיהור נעה ב' שקט וגברה על ביום האויב—ולאחר מכן נעשתה החב-לה; הביצוע נמשך כ-30 דקות, ולאחריו הוטל על הקורס לסגת לים, לשם פינוי. הנסיגה נערכה במשך ארבעה ל-לות, במסגרת כל הקורס, כאשר ביום—כבשעת התנועה למקום—תפסנו מיסתר.

ביום האחרון הותקף הקורס על-ידי כוח מוטס במסור-קים, והחניך-המפקד נתן פקודת-נסיגה לים בחוליות; נק-בעה נקודת-ציון שאליה אמורים היינו להגיע. שעת הפי-נוי נקבעה ל-0200. חניכים אחדים נתפסו על-ידי ביום האויב, ונשקם וציודם נלקחו מהם.

בבסיס הגרילה

ב-0200 נערך הפינוי, על-ידי סירת-מנוע גדולה, והקורס הושט למרחק של כ-50 קילומטרים והורד לחוף. בכך נס-תיים התרגיל.

התרגיל נערך, כאמור, במשך שבועיים ימים, ללא יום מנוחה. במשך השבועיים נע הקורס ברגל כ-300 קילומט-רים. במהלכו תורגלו היטב נושאי השהיה בשדה והחיים בו, תוך ניצול המצוי בטבע.

סיכום

קורס-הקומנדו הצרפתי תרם במידה רבה להעלאת רמת הידע של החניכים בנושאים שנלמדו בו. בקורס שררה רמת-משמעת גבוהה, אך זאת—תוך יחסים הוגנים וחב-ריים בין החניכים למדריכים. הובלטו המשמעת והנימוסים בין החניכים, הנבדלים אלה מאלה בדרגותיהם, וגם זאת—תוך שמירה על אוירה טובה ויחסים חבריים.